

Věc C-20/24 [Cymdek]ⁱ

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

12. ledna 2024

Předkládající soud:

Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie
(Polsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

24. listopadu 2023

Žalobci:

M1.R.

M2.R.

Žalovaná:

AAA sp. z o.o.

---

sp. zn. I C 1222/22

USNESENÍ

24. listopadu 2023

Obvodní soud pro hlavní město Varšavu ve Varšavě (Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie, Polsko), 1. občanskoprávní oddělení
[omissis]

[omissis] po projednání na neveřejném jednání dne 24. listopadu 2023 ve Varšavě

věci zahájené žalobou podanou **M1.R. a M2.R.**

proti společnosti **AAA společnost s ručením omezeným se sídlem ve W.**

ⁱ Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádného z účastníků řízení.

o zaplacení dlužné částky

rozhodl takto:

- I. Soudnímu dvoru Evropské unie se předkládají následující předběžné otázky:
1. Může palubní vstupenka cestujícího představovat ve smyslu čl. 2 písm. g) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, jiný důkaz, který udává, že rezervace byla leteckým dopravcem nebo provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy přijata a evidována?
  2. Musí být ve smyslu čl. 3 odst. 2 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, cestující, kteří mají palubní vstupenku na let a není prokázána žádná výjimečná anomální okolnost, považováni za cestujících, kteří mají potvrzenou rezervaci pro dotčený let?
  3. Leží ve smyslu čl. 3 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, důkazní břemeno ohledně toho, že let byl zaplacen, na cestujícím, nebo to dopravce za účelem zproštění se odpovědnosti musí prokázat, že cestující cestoval bezúplatně nebo za snížené ceny?
  4. Musí být čl. 3 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, vykládán v tom smyslu, že pokud si cestující zakoupil soubor služeb u provozovatele souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy a tento subjekt zaplatil dopravci cenu letu, je tento let poskytován za úplatu?
  5. Musí být čl. 3 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, vykládán v tom smyslu,

že v případě, kdy třetí osoba zakoupí pro cestující soubor služeb, v jehož rámci zaplatí provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy charterovému dopravci tržní odměnu, se nejedná o případ „cestujících, kteří cestují za snížené ceny“, a to nezávisle na vyúčtování mezi třetí osobou a cestujícími?

II. [omissis] řízení se přerušuje do doby, než Soudní dvůr odpoví na předběžné otázky.

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

1. Označení soudu a stran

1. Předkládající soud: Obvodní soud pro hlavní město Varšavu (Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy), I. občanskoprávní oddělení [omissis].
2. Žalobci M1.R. [omissis], M2.R. [omissis],
3. [omissis]
4. Žalovaná: [AAA] společnost s ručením omezeným [omissis]
5. [omissis]

2. Předmět sporu a relevantní skutkové okolnosti věci

1. [AAA] společnost s ručením omezeným se sídlem ve W. je charterovým leteckým dopravcem (dále jen „dopravce“).
2. [BBB] společnost s ručením omezeným se sídlem ve W. je provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy, který poskytuje spotřebitelům služby spočívající v organizovaných dovolených a zájezdech (dále jen „provozovatel souborných služeb“).
3. Dopravce představil nabídku a následně uzavřel s provozovatelem souborných služeb smlouvu, na jejímž základě mu poskytoval konkrétní lety v konkrétních termínech, na které následně provozovatel souborných služeb prodával cestujícím letenky. Provozovatel souborných služeb za tyto lety platil dopravci.
4. Žalobci M1.R. a M2.R. byli účastníky souboru služeb, jehož součástí byl i let č. ENT 7346 z Tenerife (Španělsko) do Varšavy (Polsko) dne 20. května 2021, který provozoval dopravce.

5. Smlouva o souboru služeb byla uzavřena mezi společností [CCC] sp. z o.o. (mj. ve prospěch žalobců a dalších účastníků) a provozovatelem souborných služeb.
6. Dopravce uskutečnil sporný let s více než 22hodinovým zpožděním na příletu.
7. Žalobci jako důkaz své aktivní legitimace k podání žaloby na náhradu škody za zpoždění letu předložili mimo jiné kopie palubních vstupenek na předmětný let, na nichž byl uveden dopravce.
8. Dopravce odmítl uhradit žalobcům náhradu škody za zpožděný let s odkazem na to, že neprokázali, že mají potvrzenou a „zaplacenou“ rezervaci na daný let.
9. Krajský soud ve Varšavě (Sąd Okręgowy w Warszawie, Polsko) se v několika rozhodnutích ztotožnil s argumentací dopravce, přičemž konstatoval, že palubní vstupenka představuje důkaz o přihlášení se k přepravě, nikoli však důkaz o existenci potvrzené a „zaplacené“ rezervace.
10. Cestující jsou však přesvědčeni o tom, že předložením svých palubních vstupenek prokázali, že mají potvrzenou rezervaci, jinak by jim palubní vstupenky nebyly vydány. Současně cestující poukazují na to, že na nich neleží důkazní břemeno ve vztahu k prokázání „zaplacení“ rezervace, ale že to dopravce by měl případně prokázat, že cestovali bezúplatně.
11. Nezávisle na tom, žalobci uvádějí, že pokud dopravce obdržel od provozovatele souborných služeb platbu za uskutečnění letu a provozovatel souborných služeb obdržel od společnosti [CCC] sp. z o.o., která sponzorovala soubor služeb pro žalobce, platbu za tento soubor služeb zahrnující mimo jiné let provozovaný dopravcem, žalobci ncestovali bezúplatně. Z hlediska čl. 3 odst. 3 nařízení č. 261/2004 totiž není rozhodné, zda let zaplatili cestující nebo třetí osoba, která let sponzorovala (pokud není dopravcem).
12. Dopravce naopak tvrdí, že vzhledem k tomu, že se žalobci za zvýhodněných podmínek zúčastnili zájezdu, který sponzorovala společnost [CCC] sp. z o.o., cestovali „bezúplatně nebo za snížené ceny“ ve smyslu čl. 3 odst. 3 nařízení č. 261/2004, a nemají proto nárok na náhradu škody.

3. Obsah ustanovení vnitrostátního práva, která se mohou v dané věci uplatnit

Zákon ze dne 23. dubna 1964, občanský zákoník (Kodeks cywilny) (Dz. U. z roku 2023, č. 1610, konsolidované znění):

Článek 6:

Důkazní břemeno ohledně určité skutečnosti nese ten, kdo z ní dovozuje právní účinky.

Zákon ze dne 17. listopadu 1964, občanský soudní řád (Kodeks postępowania cywilnego) (Dz. U. z roku 2023, č. 1550, konsolidované znění):

Článek 231:

Soud může považovat za prokázané skutečnosti, které mají podstatný význam pro rozhodnutí v dané věci, pokud lze takový závěr učinit na základě jiných prokázaných skutečností (skutková domněnka).

4. Ustanovení unijního práva, která jsou předmětem předběžných otázek

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (Úř. věst. 2004, L 46, s. 1; Zvl. vyd. 07/08, s. 10, dále také jen „nařízení č. 261/2004“):

Body 1 a 5 odůvodnění nařízení č. 261/2004:

- (1) „Činnost [Unie] v oblasti letecké dopravy měly mimo jiné směřovat k zajištění vysoké úrovně ochrany cestujících. Kromě toho by měl být obecně brán zásadní zřetel na požadavky ochrany spotřebitele.“
- (5) „Protože se rozdíl mezi pravidelnou a nepravidelnou leteckou dopravou zmenšuje, ochrana cestujících by se měla uplatnit nejen na pravidelných, ale také na nepravidelných letech, včetně těch, které tvoří součást souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy.“

Článek 2 písm. g):

„Pro účely tohoto nařízení se ‚rezervací‘ rozumí skutečnost, že cestující má letenku nebo jiný důkaz, který udává, že rezervace byla leteckým dopravcem nebo provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy přijata a evidována;“

Článek 3 odst. 2 písm. a):

„Odstavec 1 se použije pod podmínkou, že cestující: a) mají potvrzenou rezervaci pro dotčený let a vyjma případy zrušení podle článku 5 se přihlásí k přepravě – jak je předem a písemně (rovněž elektronickými prostředky) stanoveno a v čase uvedeném leteckým dopravcem, provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy nebo oprávněným zprostředkovatelem služeb v cestovním ruchu, nebo, jestliže není uveden čas – nejpozději do 45 minut před zveřejněným časem odletu [...]“

Článek 3 odst. 3:

„Toto nařízení se nevztahuje na cestující, kteří cestují bezúplatně nebo za snížené ceny, které nejsou veřejnosti přímo nebo nepřímo dostupné. Vztahuje se však na cestující, kterým letecký dopravce nebo provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy vydal letenku na základě programu pro často cestující zákazníci nebo na základě jiných obchodních programů.“

4. Judikatura Soudního dvora Evropské unie související s předmětem předběžných otázek

1. Rozsudek SDEU ze dne 21. prosince 2021, (YYY) v. [ZZZ], C-146/20, EU:C:2021:1038

Článek 3 odst. 2 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, musí být vykládán v tom smyslu, že cestující má „potvrzenou rezervaci“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy předá tomuto cestujícímu, se kterým uzavřel smluvní vztah, „jiný důkaz“ ve smyslu čl. 2 písm. g) tohoto nařízení, kterým byla uvedenému cestujícímu přislíbena přeprava určitým letem, který je individualizován místem odletu a příletu, časem odletu a příletu, jakož i číslem letu, a to i v případě, že tento provozovatel souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy neobdržel od dotyčného leteckého dopravce potvrzení o času odletu a příletu tohoto letu.

2. Rozsudek SDEU ze dne 26. března 2020, [KKK] v. [LLL], C-215/18, EU:C:2020:235

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, musí být vykládáno v tom smyslu, že cestující, jehož let byl zpožděn o tři hodiny nebo více, může podat žalobu na náhradu škody podle článků 6 a 7 tohoto nařízení proti provozujícímu leteckému dopravci, i když mezi tímto cestujícím a tímto leteckým dopravcem nebyla uzavřena smlouva a dotčený

let je součástí souborných služeb pro cesty, na které se vztahuje směrnice Rady 90/314/EHS ze dne 13. června 1990 o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy.

3. Usnesení SDEU ze dne 11. října 2021, [MMM] v. [NNN], C-686/20, EU:C:2021:859

Článek 2 nařízení č. 261/2004 definuje v písmenu f) pojem „letenka“ jako „platný doklad opravňující k přepravě nebo jiné rovnocenné oprávnění v elektronické nebo jiné nehmotné formě, vydané nebo schválené leteckým dopravcem nebo jeho pověřeným zástupcem“. Z článku 2 písm. g) nařízení č. 261/2004 rovněž vyplývá, že skutečnost, že cestující má letenku může představovat důkaz o přijetí a zaevidování rezervace leteckým dopravcem. Z výše uvedeného vyplývá, že pojem „letenka“, který je autonomním pojmem unijního práva, je v nařízení č. 261/2004 vymezen široce a zahrnuje jakýkoli hmotný nebo nehmotný prvek, který cestujícímu poskytuje právo na přepravu. Je třeba uvést, že restriktivní výklad tohoto pojmu by měl za následek citelné snížení ochrany přiznané cestujícím na základě nařízení č. 261/2004, a byl by tedy v rozporu s cílem tohoto nařízení uvedeným v prvním bodě odůvodnění, kterým je zajištění vysoké úrovně ochrany cestujících (obdobně viz rozsudek ze dne 4. října 2012, Finnair, C-22/11, EU:C:2012:604, bod 23).

4. Usnesení SDEU ze dne 24. října 2019, [OOO] v. [PPP], C-756/18, EU:C:2019:902

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91, a zejména jeho čl. 3 odst. 2 písm. a) musí být vykládáno v tom smyslu, že cestujícím, jejichž let byl na přiletu zpožděn o tři hodiny nebo více a kteří mají na tento let potvrzenou rezervaci, nelze náhradu škody podle tohoto nařízení odeprít z pouhého důvodu, že v souvislosti se svým návrhem na náhradu škody neprokázali, že byli na uvedený let přihlášení k přepravě, zejména prostřednictvím palubní vstupenky, ledaže by se prokázalo, že zpožděným letem necestovali, což přísluší ověřit vnitrostátnímu soudu.

5. Souvislost věci s unijním právem

Žalobci se domáhají náhrady škody za zpožděný let na základě čl. 5 odst. 1 písm. c) a čl. 7 odst. 1 nařízení č. 261/2004. Posouzení nároku žalobců závisí na výkladu unijního práva.

6. Právní pochybnosti vnitrostátního soudu a jejich význam pro vydání rozhodnutí v projednávané věci

1. Vnitrostátní soud má pochybnosti:
  - a. zda za zjištěného skutkového stavu představuje předložení palubní vstupenky cestujícím jiný důkaz, který udává, že rezervace byla leteckým dopravcem nebo provozovatelem souborných služeb přijata a evidována,
  - b. zda je předpokladem pro aktivní legitimaci cestujícího prokázání cestujícím skutečnosti, že cestoval za úplaty, a nikoliv za sníženou cenu,
  - c. zda sporný let, který byl zaplacen provozovatelem souborných služeb (neexistuje žádný důkaz o tom, že žalobci osobně uhradili úplatu a v jaké výši), měl povahu bezúplatného letu nebo letu za sníženou cenu, která není veřejně dostupná ve smyslu nařízení č. 261/2004,
2. Soud se seznámil s rozsudkem Soudního dvora ze dne 21. prosince 2021, C-146/20, EU:C:2021:1038. Ačkoliv se tento rozsudek týká podobné problematiky, nenachází se v něm odpověď na pochybnosti soudu ohledně toho, zda unijní právo umožňuje v situaci popsané soudem předložit jiný důkaz o tom, že měl cestující potvrzenou rezervaci na určitý let v případě, kdy předmětná palubní vstupenka neobsahuje všechny náležitosti uvedené v citovaném rozhodnutí, jako např. čas příletu sporného letu.
3. Ze znění čl. 3 odst. 2 písm. a) nařízení č. 261/2004 vyplývá, že se toto nařízení použije pouze tehdy, pokud cestující mají potvrzenou rezervaci pro dotčený let a zároveň se přihlásí k přepravě v čase uvedeném v tomto ustanovení.
4. Z okolností této věci vyplývá, že cestující obdrželi palubní vstupenky, dostavili se včas k přepravě a nastoupili na dotčený let, což dopravce uznává, avšak nepředložili doklad v podobě potvrzené rezervace letu.
5. Dopravce je názoru, že je třeba předpoklady uvedené v nařízení č. 261/2004 vykládat restriktivně, a poukazuje na to, že ve světle judikatury Soudního dvora (rozsudek C-756/18) lze sice předpokládat, že se cestující přihlásil k přepravě na základě toho, že má potvrzenou rezervaci na dotčený let, nelze však předpokládat, že cestující má potvrzenou rezervaci letu na základě toho, že se na let dostavil (což dokládá palubní vstupenka). Přestože je toto stanovisko v judikatuře zdejšího soudu odmítáno, je sdíleno některými senáty odvolacího soudu.

6. Soud upozorňuje na to, že palubní vstupenka je vydávána cestujícímu, který již má potvrzenou rezervaci na daný let (a nikoliv libovolné osobě), a to po odbavení, přičemž v případě odbavení prováděného on-line je nezbytné uvést buďto číslo letenky, nebo číslo rezervace, proto podle názoru předkládajícího soudu palubní vstupenka zřejmě představuje jiný důkaz, který udává, že rezervace byla leteckým dopravcem nebo provozovatelem souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy přijata a evidována. Neexistuje totiž žádný jiný rozumný způsob (kromě anomálních a těžko představitelných situací, které by však zřejmě měl prokazovat dopravce, a nikoli cestující), jak vysvětlit, odkud by dotýčný cestující měl palubní vstupenku, kdyby neměl rezervaci. Je mnohem pravděpodobnější, že by se cestující, který má rezervaci na let nedostavil, a přesto v této situaci Soudní dvůr připustil domněnku, že se cestující přihlásil k přepravě na základě skutečnosti, že měl rezervaci.
7. Žalovaná navíc (a spolu s ní některé senáty odvolacích soudů) ze skutečnosti, že cestující neprokázal, že má potvrzenou rezervaci na let, dovozuje nemožnost ověřit, zda byl let cestujícím zaplacen, přičemž poukazuje na to, že se nařízení č. 261/2004 nevztahuje na cestující, kteří cestují bezúplatně nebo za snížené ceny, které nejsou veřejnosti přímo nebo nepřímo dostupné (čl. 3 odst. 3 nařízení).
8. Nicméně by zřejmě bylo na žalované, která z tvrzení, že přeprava byla bezúplatná, dovozuje pro sebe příznivé právní účinky, aby tuto skutečnost případně prokázala, zatímco cestující jsou povinni prokázat, že měli „potvrzenou rezervaci“, a nikoliv „zaplacenou“ a potvrzenou rezervaci, jak naznačuje žalovaná (a tento názor sdílí i některé senáty odvolacího soudu).
9. Je třeba rovněž poukázat na to, že v případě souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy je to provozovatel souborných služeb, kdo je vázán smlouvou o přepravě s leteckým dopravcem, a tento rovněž platí za let. Cestující oproti tomu platí za soubor služeb, a nikoli za let. Pokud tedy soubor služeb, který byl zaplacen (ať už přímo cestujícími, nebo jiným subjektem za cestující), zahrnuje let (za který provozovatel souborných služeb zaplatil leteckému dopravci), nejedná se o případ „cestujících, kteří cestují bezúplatně“.
10. Předkládající soud má rovněž pochybnosti ohledně významu slovního spojení „cestování za snížené ceny, které nejsou veřejnosti přímo nebo nepřímo dostupné“, uvedeného v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 261/2004, a to zejména ohledně toho, zda se jedná o slevu, kterou cestujícímu nabídl dopravce (k tomuto závěru se soud přiklání), nebo zda se toto ustanovení vztahuje i na situaci, kdy dopravce účtuje provozovateli souborných služeb tržní cenu, ale tento nebo ještě jiný subjekt poskytuje cestujícím zvýhodněné podmínky pro účast na souboru

služeb. Druhá možnost se jeví být v rozporu s cílem nařízení, jakož i obtížně aplikovatelná v praxi vzhledem k neexistenci kritérií, na základě nichž by bylo možné určit, co lze považovat za zvýhodněné podmínky účasti na souboru služeb.

11. Vnitrostátní soud je názoru, že výklad navržený dopravcem a některými senáty odvolacího soudu je neslučitelný s cílem a obsahem nařízení č. 261/2004, které v bodě 5 odůvodnění jasně uvádí, že by se ochrana cestujících měla uplatnit také na nepravidelných letech, včetně těch, které tvoří součást souborných služeb pro cesty, pobyty a zájezdy, kdy tyto cestující mají omezenou možnost prokázat, že za let zaplatila třetí osoba.
12. [omissis]
13. Odpovědi Soudního dvora na otázky soudu a objasnění uvedených pochybností umožní soudu určit, zda žalovaný dopravce odpovídá za škodu způsobenou zpožděním sporného letu a v návaznosti na to rozhodnout o důvodnosti žaloby.